

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการวิจัย เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่ จุดมุ่งหมายของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การอภิปรายผลข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง บทบาทผู้บริหาร โรงเรียนกับการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง

สมมติฐานการวิจัย

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ครูวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ปีการศึกษา 2547 จำนวน 154 คน
2. การสุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากประชากร โดยใช้ตารางเครอจีและมอร์แกน(Krejcie and Morgan) (ธีระวุฒิ เอกะกุล. 2542 : 138) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างครูวิชาการ 112 คน ด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)(บุญเรือง ขจรศิลป์.สถิติการวิจัย. 2534 : 56)จากครูวิชาการโรงเรียนละ 1 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check – list) และแบบเติมข้อมูลลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนบทบาทของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูวิชาการกับการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยไปส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบแบบสอบถามภายในเวลา 10 วัน โดยผู้วิจัยมารับแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น จำนวน 112 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.67

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 12.00 เพื่อวิเคราะห์ค่าทางสถิติดังต่อไปนี้

5.1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 วิเคราะห์การดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.4 วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา กับการดำเนินงาน ตามมาตรฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง สามารถสรุปเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง พบว่า บทบาทของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูวิชาการ

ในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และแต่ละบทบาทก็มีระดับการปฏิบัติมากโดยเรียงตามลำดับดังนี้ บทบาทการเป็นผู้บริหาร บทบาทส่งเสริมสนับสนุน บทบาทการนิเทศ และบทบาทการเป็นผู้นำ

2. ผลการวิเคราะห์ การดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียน พบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก โดยเรียงตามลำดับดังนี้ มาตรฐานด้านผู้บริหาร มาตรฐานด้านผู้เรียน และมาตรฐานด้านครู

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $r = .837$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สามารถอธิบายความแปรปรวนของการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนได้ถูกต้องร้อยละ 70.10 ($r^2 = .701$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาประเด็นข้อค้นพบต่าง ๆ และสามารถนำมาอภิปรายผลในประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูวิชาการ แสดงว่าบทบาทผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการเป็นผู้นำ การส่งเสริมสนับสนุน การนิเทศ และการเป็นผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของบาทกิตต์และมิกโลสที่ได้ศึกษาวรรณคดีว่าด้วยบทบาทของผู้บริหารต่อการสร้างคุณภาพโรงเรียน สรุปว่า บทบาทผู้บริหารโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียนนั้นเป็นที่ยอมรับกันว่ามีผลต่อการสร้างคุณภาพโรงเรียน(สงบ ประเสริฐพันธุ์, 2543 : 14 ; อ้างอิงจาก Baskett & Miklos, 1992. *The Canadian Administrator*.)

ฮิกเกิ้ล(สงบ ประเสริฐพันธุ์, 2543 : 14 ; อ้างอิงจาก Highett, 1989. *School Effectiveness and Ineffective Parent's Principal's and Superintendents' Perspectives.*) ได้ศึกษาผลงานวิจัยและวรรณคดีที่เกี่ยวข้องว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้บริหารที่มีต่อความสำเร็จของโรงเรียนผลการศึกษาดังกล่าวได้สรุปคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลดีและหนึ่งในคุณลักษณะดังกล่าวก็คือผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้ความเป็นผู้นำในการบริหารงานวิชาการและให้การสนับสนุนคุณภาพการเรียนการสอน

ผลการศึกษาของ เพอร์คีย์ และสมิธ (สงบ ประเสริฐพันธุ์. 2543 : 14 ; อ้างอิงจาก Perkey and Smith .1991. **Elementary School Journal**.) ซึ่งศึกษาวรรณคดีว่าด้วยประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างกว้างขวาง ผลการศึกษาสอดคล้องกับรายงานของ ฮิกเก็ค(Higheet) คือโรงเรียนที่มีคุณภาพนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนมีบทบาทในการเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง

เซอร์จิโอวานนี (สงบ ประเสริฐพันธุ์. 2543 : 10 ; อ้างอิงจาก Sergiovanni. 1991. **The Principalsip : A Reflective Practice Perspective**.) อธิบายว่าโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และถูกใจแก่สำคัญที่นำไปสู่การเป็นโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพนั้นมาจากคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียน มีงานศึกษาวิจัยจำนวนมากที่สนับสนุนคำกล่าวของเซอร์จิโอวานนี (sergiiovanni, 1991) โดยเขาบอกผลงานการวิจัยของกิลเบอร์ตออสตินผลการศึกษาชี้ว่าครูใหญ่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของโรงเรียน ซึ่งได้กล่าวถึงเรื่องคุณภาพโรงเรียนว่าโรงเรียนจะดีมีคุณภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียน

สมนึก อ่อนจิระ (2545 : บทคัดย่อ) เรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูกับความตั้งใจของครูในการจัดการเรียนการสอนที่ชี้ชัดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปว่าบทบาท 8 บทบาทร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และบทบาทการนิเทศ บทบาทการวางแผนการจัดองค์การ และบทบาทการควบคุมทั้งสามบทบาทร่วมกัน สามารถพยากรณ์ความตั้งใจของครูในการจัดการเรียนการสอนที่ชี้ชัดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้

สรุปผลการวิจัยได้ว่า บทบาท 4 บทบาทร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนจากความคิดเห็นของครูวิชาการและบทบาทการเป็นผู้นำ บทบาทส่งเสริมสนับสนุน บทบาทการนิเทศ และบทบาทการเป็นผู้บริหารสามารถทำนายการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนได้

2. การดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูวิชาการแสดงว่าผู้บริหารที่มีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติกิจกรรม โครงการ แผนงานตามมาตรฐานโรงเรียน ทำให้เกิดผลดีกับนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ

เขาวภา รัตนบัลลังค์ (2543 : วิทยานิพนธ์) ทำการศึกษาผลการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ชุดฝึกปฏิบัติการและคู่มือนิเทศผลการวิจัย พบว่าผลการประเมินมาตรฐานการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนหลังการพัฒนาโรงเรียนตามแนวทางของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสิงห์บุรี โดยเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการพัฒนา

วรพจน์ ลังกาพินธ์ (2544 : วิทยานิพนธ์) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนเพื่อเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง ปีการศึกษา 2543 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และความต้องการในการพัฒนาโรงเรียน ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนเพื่อเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำธรรมเนียมโรงเรียน การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน และการพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาซึ่งผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียนและครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ ยกเว้นการจัดทำธรรมเนียมโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ปัญหาการดำเนินงานในระดับมากคือ การประเมินผลนักเรียนในสภาพจริง ส่วนปัญหาอื่นๆ อยู่ในระดับน้อย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ

ธงชัย อยู่มั่น (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมินคุณภาพภายนอกด้านผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพนครศรีอยุธยา สรุปว่า กระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับผลการประเมินคุณภาพภายนอกด้านผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ควรมีนโยบายเกี่ยวกับการจัดอบรมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา นำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการประมวลผลเป็นสารสนเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายหรือแผนงาน

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ควรจัดอบรมผู้บริหารสถานศึกษา มุ่งเน้นให้ปฏิบัติตามบทบาทการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา การส่งเสริมสนับสนุน การนิเทศ และการเป็นผู้นำ

2. ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ควรนำผลการวิจัยไปกำหนดแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความตั้งใจของครูวิชาการ ในการดำเนินงานของโรงเรียนให้ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

3. ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจของครูในการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองเพื่อนำไปใช้ในการบริหารการศึกษาควบคู่กับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

3.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียน

3.3 ควรศึกษาสภาพปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียน